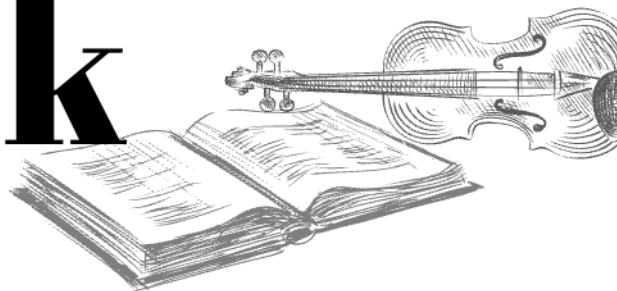

Luisterrijk

filosofische
muziekbespiegelingen

7 EEN HELVERLICHTTE BALZAAL

“Kitsch, pure kitsch”, mompel ik als de hoempapa-achtige *Hongaarse Dansen* van Brahms door mijn woonkamer schallen. Ik had de cd uit een kringloopwinkel meegenomen, in de hoop in Brahms’ dansen iets te proeven van die heerlijke grilligheid en melancholie die ik zo waardeer in Bartóks transcripties van Hongaarse volksmuziek. Maar helaas, er valt geen enkele overeenkomst te ontwaren. Deze muziek is bombastisch en overdadig, vol slagwerk op de eerste tel van elke maat en triangelklanken die associaties oproepen met Disney. Resoluut ruk ik het schijfje uit mijn cd-speler, stop hem terug in het doosje en smijt de boel in de vuilnisbak – ik schrik er zelf bijna van.

Slechts één keer eerder in mijn leven heb ik een cd in de vuilnisbak gegooit. Niet omdat de muziek me, zoals nu, zo tegenviel. Integendeel: het was Emil Gilels’ uitvoering van de late pianosonates van Beethoven – prachtig. Maar hun voormalige eigenaar was niet langer mijn geliefde, en ik moest hem toch op de een of andere manier, desnoods met grof geweld, uit mijn leven zien te bannen. Helaas kreeg ik die keer – ik had het schijfje zelfs in tweeën gebroken – achteraf verschrikkelijke spijt. Dat ik nu ook spijt zou krijgen, had ik eigen-

lijk niet verwacht. Die nacht lag ik in bed te mijmeren over de vraag wat sommige muziek nou precies tot kitsch maakt. Waarom riepen die dansen van Brahms zoveel aversie bij me op? Zou het niet interessant zijn om daar achter te komen? Uiteindelijk begaf ik me op sloffen naar de vuilnisbak en graaide met mijn handen tussen de grapefruitschillen en restjes andijviestamppot, net zo lang tot ik de cd, mijn nieuwe onderzoeksobject, gevonden had. Grondig waste ik het doosje met zeep en water.

Later die week kwam er een goede vriend bij me op bezoek, die veel verstand heeft van klassieke muziek. Samen probeerden we woorden te geven aan het vreselijke van mijn goedkope uitvoering van Brahms’ *Hongaarse Dansen*. “Het is dat olifantachtige, stampende ritme, geschikt voor polonaises en meedainende mensenmassa’s”, zegt hij. “Het is ook dat overweldigend blij van de muziek”, zeg ik, “alsof je mondhoeken geforceerd in een *big smile* getrokken worden”. Ik zie een overdreven glimlachend hoofd voor me, een mond met blinkend witte tanden. “Er zit geen ambiguïteit in de muziek”, beaamt hij, “geen schaduw, geen nuance. Alsof de wereld een helverlichte balzaal is, met af en toe een glinsterende zigeunertraan.”

Gelukkig wijst hij me erop dat Brahms zijn *Dansen* oorspronkelijk voor piano vierhandig geschreven heeft, een versie die veel etherischer is, veel verfijnder. En zo kom ik uiteindelijk tot een definitie van kitsch: het tegendeel van subtiliteit. «

Ga naar **www.luister.nl** voor luistervoorbeelden van de georkestreerde versie van Brahms’ *Hongaarse Dansen* en de versie voor piano vierhandig plus Bartóks *Roemeense Volksdansen* met uitleg van Myrthe.

Meer lezen van Myrthe Meester?

Kijk dan ook eens op www.myrthemeester.com